

Znaczenie czytania w życiu dziecka

Agnieszka Graczyk

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Trzeba pamiętać, że okres dzieciństwa jest krótki, ograniczona jest liczba książek, które można w tym czasie poznać, a jeszcze mniej na zawsze pokochać.

Janusz Dunin

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Psycholog Maria Żebrowska wyróżnia pięć faz rozwoju dziecka:

- niemowlęstwo – pierwszy rok życia,
- wiek poniemowlęcy – od 1 do 3 lat,
- wiek przedszkolny – od 3 lat do 7 lat,
- młodszy wiek szkolny – od 7 do 12-13 lat,
- wiek dorastania – od 12-13 lat do 17-18 lat.

Książka powinna towarzyszyć dziecku na każdym etapie życia, już od najwcześniejszych jego momentów. W życiu każdego dziecka czytanie spełnia wiele istotnych funkcji i w ogromnym stopniu oddziałuje na jego rozwój. Bardzo ważną rolę w rozwijaniu zainteresowań czytelniczych dziecka odgrywają rodzice.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Rodzice są zazwyczaj pierwszym łącznikiem pomiędzy dzieckiem i książką.

Wychowanie dobrego i szczęśliwego dziecka wymaga osobistego zaangażowania rodziców, poświęcenia mu czasu. Czas ten można wykorzystać na wspólne zabawy i czytanie książek dzieciom. Dzięki czytaniu dziecko uczy się słuchać i naśladować dźwięki, a więc czytać należy dziecku już od urodzenia. Czytanie na głos niemowlęciu stymuluje rozwój jego mózgu i buduje trwałe skojarzenie czytania z przyjemnością, poczuciem bezpieczeństwa i więzi.⁷⁾

Świadome wychowanie czytelnicze dziecka nieco starszego polega na wprowadzaniu go w świat literatury poprzez recytowanie wierszyków, opowiadanie bajek, wspólne uczęszczanie do bibliotek bądź księgarni, rozmowy na temat przeczytanych książek.⁵⁾

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Ważne jest, aby od początku zapewnić dziecku możliwość obcowania z książkami.

„Gdybym miała wskazać jeden tylko sposób wzbogacania doświadczeń dziecka i stymulowania jego prawidłowego rozwoju poradziłabym trzymanie w domu książek. Jeżeli lubisz czytać, daj to dziecku wyraźnie do zrozumienia”.

dr Miriam Stoppard: Zbadaj swoje dziecko, Warszawa 1992

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

"Dom bez książek jest jak plaża bez słońca."

José Martí

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Niezwykle cenny jest zwyczaj czytania dzieciom przez osoby dorosłe. Zgodnie z hasłem akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, warto czytać dziecku już od najmłodszych lat przynajmniej po dwadzieścia minut dziennie.

Rodzice, którym zależy na dobrym wychowaniu dziecka, wiedzą, że nie da się tego zrobić, nie poświęcając mu osobiście czasu, nie tłumacząc, nie czytając (...)

Czytanie dziecku rozbudza jego wyobraźnię, dostarcza mu emocji i radości, poszerza wiedzę o świecie, przynosi dobre wzorce zachowań.

Dzięki głośnemu czytaniu nauka w szkole będzie dla niego łatwiejsza i przyjemniejsza. (...)

Dzieci, którym czytamy, są mądrzejsze, znacznie bardziej odporne na toksyny współczesnej kultury i znacznie lepiej poradzą sobie w życiu.

Fragmety listu Ireny Koźmińskiej – Prezesa Fundacji „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom” – do rodziców.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Pamiętaj, aby:

- ❖ czytać codziennie przez co najmniej 20 minut (chodzi tu o codzienny rytuał czytania),
- ❖ czytanie zawsze kojarzyło się dziecku z radością, nigdy z przymusem, karą czy nudą,
- ❖ wybierać wyłącznie książki ciekawe dla dziecka i wartościowe,
- ❖ unikać stereotypowych podziałów na książki dla chłopców i dla dziewcząt;
- ❖ wielokrotnie czytać tę samą książkę lub wiersz, jeśli dziecko ma na to ochotę,
- ❖ pozwalać na pytania, powroty do poprzedniej strony, rozmowy,
- ❖ reklamować czytanie własnym przykładem, lekturą książek i czasopism. ⁶⁾

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Dziecko w wieku przedszkolnym słucha czytanego tekstu, komentuje, chętnie recytuje fragmenty książek. Wykazuje także duże zainteresowanie bajkami i baśniami. Bajki kształtują system wartości dziecka. Dzięki nim dziecko odkrywa pojęcie dobra i zła, nagrody i kary. Często identyfikuje się z bohaterami, co umożliwia mu zaspokajanie własnych potrzeb. Baśń wzbogaca uczucia dziecka, kształci wyobraźnię, wyrabia społecznie, zaspokaja poczucie sprawiedliwości oraz kształtuje w dziecku system pojęć moralnych. ⁵⁾

W przypadku dzieci w młodszym wieku szkolnym, w wyborach książek coraz większą rolę zaczynają odgrywać rówieśnicy. Dziecko sięga po książki ukazujące świat zwierząt, życie rówieśników. To także początek czytania lektur szkolnych.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Okolo 12 roku życia wyraźnie różnicuje się lektura chłopców i dziewcząt. Chłopcy coraz częściej sięgają po powieści wojenne, podróżnicze, przygodowe i kryminalne oraz komiksy. Dziewczęta nastawione na własne doznania wewnętrzne poszukują przeważnie powieści obyczajowych, a w nich ideału dobroci i poświęcenia, przyjaźni i miłości, łatwo też można je zainteresować poezją.⁶⁾

Młodzież w wieku 16 – 18 lat coraz częściej sięga po gatunki takie, jak: powieść psychologiczna, obyczajowa, poezja i dramat, które zaspokajają potrzebę intymnych przeżyć, zmiennych nastrojów młodzieży i lepszego zrozumienia siebie.

Na każdym etapie życia dziecka rodzic może być doskonałym kompanem w przygodzie, jaką stanowi czytanie książek. Oglądanie ilustracji, wspólne czytanie, rozmowy na temat przeczytanych tekstów to znakomite sposoby spędzania wolnego czasu, będące ciekawą alternatywą dla wielogodzinnego siedzenia przed komputerem lub telewizorem.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Dlaczego dziecko powinno czytać?

- ❖ Książka dostarcza wiedzy o świecie, jest dla dziecka narzędziem do zdobywania informacji o otaczającej go rzeczywistości. Dzięki książce dziecko zdobywa informacje nieznanne z rodzinnego życia czy otoczenia. Dzisiaj, kiedy zewsząd zalewają nas niezliczone ilości wiadomości, czytanie jest ważniejsze niż było kiedykolwiek. Kto nie czyta – nie nadąży za zmianami we współczesnym świecie.
- ❖ Czytanie jest dla dziecka źródłem przyjemności i formą rozrywki. Czytanie odpręża i relaksuje, pomaga zapomnieć o kłopotach i zmartwieniach, redukuje stres i uspokaja.
- ❖ Czytanie wywiera ogromny wpływ na rozwój emocjonalny dziecka. Nie tylko umożliwia zdobywanie wiedzy, ale dostarcza różnorodnych emocji, przez co wzbogaca dziecko wewnątrznie. ⁷⁾

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Dlaczego dziecko powinno czytać?

- ❖ Czytanie chroni dziecko przed uzależnieniem od telewizji i komputerów – a jest to coraz poważniejsze zagrożenie dla jego zdrowego rozwoju. ¹⁾
- ❖ Dzięki książkom dziecko ma szansę poznać piękno ojczystego kraju, jego kulturę, tradycje, historię i przyrodę. Nieocenioną wartość w przybliżeniu dziecku kultury ojczystej i rozwijaniu poczucia tożsamości narodowej mają baśnie, legendy i podania ludowe. ⁷⁾
- ❖ Czytając książki, dziecko poznaje także inne społeczności oraz ich zwyczaje, przez co uczy się szacunku dla odmiennych kultur i często wyzbywa uprzedzeń.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Dlaczego dziecko powinno czytać?

- ❖ Dziecko, które dużo czyta zazwyczaj osiąga lepsze wyniki w szkole.
Czytanie bowiem:
  - a) rozwija mowę i kompetencje językowe dziecka,
  - b) wzbogaca słownictwo i styl wypowiedzi,
  - c) sprawia, że dziecko popełnia mniej błędów ortograficznych,
  - d) kształci sprawność umysłową i intelektualną,
  - e) ćwiczy pamięć dziecka, poprawia koncentrację,
  - f) uczy myślenia,
  - g) umożliwia zaznajomienie się z różnymi gatunkami literackimi takimi, jak: bajka, baśń, legenda, opowiadanie, czy poezja.

- ❖ Czytanie książek rozwija twórczą wyobraźnię, pobudza fantazję.

- ❖ Czytanie wspiera rozwój psychiczny, wzmacnia poczucie własnej wartości.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Dlaczego dziecko powinno czytać?

- ❖ Czytanie sprzyja rozwojowi społecznemu dziecka. Czytając, dziecko uczy się powszechnie akceptowanych norm i form zachowań takich, jak pomaganie słabszym czy szanowanie dorosłych. Czytanie pomaga zrozumieć innych ludzi, wyrabia w dziecku umiejętność wczuwania się w czyjąś sytuację, ułatwia życie w grupie.
- ❖ Wśród swoich książkowych bohaterów dzieci odnajdują cenne wzorce do naśladowania oraz sposoby rozwiązywania problemów. Czytanie skłania często do refleksji i zastanowienia się nad tym, co jest dobre, a co złe i jak należy postępować.
- ❖ Książka bywa dla dziecka najlepszym towarzyszem w chwilach samotności i lekarstwem na troski.
- ❖ Wiele przeprowadzonych dotąd badań potwierdza, że osoby, które dużo czytają, lepiej radzą sobie w życiu.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Rady dla rodzica

- ❖ Pamiętaj, że nawyk czytania i zamiłowanie do książek rodzą się w dzieciństwie. Zachęcaj więc swoje dziecko do czytania już od najmłodszych lat.
- ❖ Czytaj i bądź dobrym przykładem dla swojego dziecka.
- ❖ Zapewnij swojemu dziecku dostęp do książek.
- ❖ Naucz swoje dziecko szacunku do książki, dbania o nią i utrzymywania w dobrym stanie.
- ❖ Nawet jeśli Twoje dziecko opanowało już umiejętność czytania, nie pozostawiaj go samotnie z książką. Czytajcie razem i rozmawiajcie na temat czytanych tekstów. To doskonały sposób na wspólne spędzanie czasu i pogłębianie więzi rodzinnych.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

**„Czytanie książek to
najpiękniejsza zabawa,
jaką sobie ludzkość
wymyśliła”**

Wisława Szymborska

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Bibliografia:

1. Mądre wychowanie : 20 lat konwencji o prawach dziecka / [wstęp Marek Michalak]. - Warszawa : Biuro Rzecznika Praw Dziecka, 2009
2. Pismo zmienia świat : czytanie, lektura, czytelnictwo / Janusz Dunin. - Warszawa ; Łódź : Wydawnictwo Naukowe PWN, 1998
3. Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży / red. Maria Żebrowska [i in.]. – Wyd. 11. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1982
4. Zbadaj swoje dziecko : jak poznawać i rozwijać ukryte możliwości dziecka / Miriam Stoppard . – Warszawa : Muza, 1992

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Netografia:

5. Rola czytania w życiu człowieka / Dorota Lubińska . [online]. [dostęp: 14 listopada 2017]. Dostępny w World Wide Web :
www.gim.sierpc.pl/pliki/publ5.doc
6. Rola czytanie w życiu dziecka – referat / Justyna Drabik . [online]. [dostęp: 14 listopada 2017]. Dostępny w World Wide Web :
<http://www.edukacja.edux.pl/p-16364-rola-czytania-w-zyciu-czlowieka-referat.php>
7. Rola książki w życiu dziecka / Elżbieta Łukomska . [online]. [dostęp: 14 listopada 2017]. Dostępny w World Wide Web :
http://www.dziesiatka.swi.pl/pdf/artykuly/18_rola_ksiazki.pdf
8. Strona Fundacji „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom”. [online]. [dostęp: 14 listopada 2017]. Dostępny w World Wide Web :
<http://www.calapolskaczytadzieciom.pl>
9. Wpływ czytania na rozwój dzieci i młodzieży / Dorota Grabowska. [online]. [dostęp: 14 listopada 2017]. Dostępny w World Wide Web :
file:///C:/Users/User/Contacts/Downloads/Wplyw_czytania_na_rozwoj_dzieci_i_mlodziezy.pdf

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie